

Länsstyrelsen i Stockholms län

2014-02-27
1 (7)
Dnr 2012:518

Redovisning av uppdrag som avser utbildning av brobyggare inom regeringens strategi för romsk inkludering

Dnr A2012/1387/DISK

Härmed redovisas den del av uppdraget som avser utbildning av brobyggare från kommuner som ingår i pilotverksamheten: Luleå, Linköping, Helsingborg och Göteborg. Redovisningen innehåller uppgifter om vilken typ av utbildningen som gjorts tillgänglig och uppgifter om antalet deltagare. Brobyggartutbildningen ska redovisas årligen till Länsstyrelsen i Stockholm. Det här är det andra redovisningstillfället av fyra. Den första redovisningen lämnades 2013-02-05.

Uppdraget är givet i särskild ordning i april 2012.

Sammanfattning

Regeringen har uppdragit åt Statens skolverk att ansvara för genomförandet av vissa åtgärder som aviserats i skrivelsen *En samordnad och långsiktig strategi för romsk inkludering 2012 - 2032* (skr. 2011/12:56). En del av uppdraget omfattar en utbildningssatsning för brobyggare. Brobyggare i detta uppdrag är kvinnor och män med romsk språk- och kulturkompetens som ska fungera som länk mellan romska familjer och förskola och skola. Brobyggare kan även stödja barn och elever i förskola, förskoleklass och grundskola.

Inom uppdraget ingår att se till att lämplig utbildning görs tillgänglig för att utbilda totalt ca 20 brobyggare under perioden 2012–2015. Brobyggarna ska utbildas för arbete inom förskola, förskoleklass och grundskola i de fem kommuner som ingår i en pilotverksamhet. Syftet med utbildningen är att bidra till att förbättra den romska minoritetens utbildningssituation.

Redovisning

Skolverket träffade under hösten 2012 en överenskommelse med Södertörn högskola avseende utveckling och anordnande av brobyggartutbildning. Den utbildningsplan som tagits fram på Södertörn högskola omfattar två års studier på halvtid i enlighet med beslut om statliga bidrag som kommunerna erhållit. Utbildningen påbörjades i december 2012 med åtta studerande. Under höstterminen 2013 anslöt

sex studerande och mot slutet av terminen ytterligare två, vilket innebär att utbildningen omfattar totalt 16 deltagare. Göteborgs kommun har tre studerande, Helsingborg fem, Linköping fyra och Luleå tre. Stockholms stad har en deltagare. En deltagarlista bifogas redovisningen¹. För att fylla tillgängliga platser erbjöd Skolverket våren 2013 utbildningen även till de kommuner som tidigare visat intresse för att vara en del av pilotprojektet. Det förklarar varför Stockholms stad nu har en plats i utbildningen. Malmö har inte någon studerande med i brobygggarutbildningen eftersom *Romskt informations- och kunskapscenter* arbetar i Malmö stad med romska brobyggare.

Skolverket planerade för utbildningen i samråd med företrädare för romska riksorganisationer, kommunala samordnare för romsk inkludering, studerande och kursledningen på Södertörn högskola. Utbildningen bedrivs enligt den utbildningsplan som Södertörn Högskola tog fram i samarbete med Skolverket. Utbildningen regleras enligt *förordningen (SFS 2002:760) om uppdragsutbildning*. Det innebär att de studerande som genomför utbildningen med godkänt resultat kan erhålla 30 högskolepoäng. Utbildningen är uppdelad på fyra 7,5 hp kurser, dvs en kurs per termin. De studerande som inledde utbildningen och de som anslöt tidigt under våren 2013 har godkända resultat från de två inledande delkurserna vilket innebär att de kan avsluta sin utbildning i december 2014. Studerande som påbörjade utbildningen senare har uppgifter kvar att göra under sommaren 2014 och arbete med delkurs ett under våren 2015. Utbildningen avslutas i juni 2015. En av deltagarna har i samråd med kommunal samordnare och kursledningen beslutat att inte sträva efter högskolepoäng utan erhålla intyg om deltagande i kursen.

De studerande arbetar halvtid och studerar halvtid. Deras hemstudier organiseras på olika sätt. Några studerar tillsammans med andra studerande i hemkommunen andra tar stöd av andra kollegor. Några väljer att studera på egen hand. Kursledningen på Södertörns högskola finns tillgänglig för handledning och för frågor. De studerande är anslutna till Södertörn högskolas kurswebb. Alla kursdeltagare samlas en gång i månaden för gemensamma föreläsningar, seminarier, studiebesök, diskussioner och redovisningar. Både kursledning och de studerande menar att de gemensamma samlingarna är av stor vikt för studieframgång. En samlad redovisning av pågående och genomförda kursavsnitt samt hittills genomförda samlingar bifogas denna redovisning².

¹ Bilaga 1, Deltagarlista Romsk Brobygggarutbildning på Södertörn högskola, 2014-01-29

² Bilaga 2 Sammanställning av genomförda och pågående kursavsnitt samt program för gemensamma samlingar.

Redovisning från möte med kommunala samordnare för romsk inkludering i samband med möte anordnat av Länsstyrelsen i Stockholm, 2013-11-18

Samordnarna är generellt sett nöjda med utbildningen. De menade att de romska brobyggarna utvecklas i sin yrkesroll. Samtidigt menar några samordnare att förväntningar från romska föräldrar och från skolan på brobyggarna blir för stor. De ger exempel på hur elevers undervisning i allt för hög grad flyttats från lärare till brobyggarna. Vidare uppfattade samordnarna att de delvis saknade information om vilken utbildning brobyggarna får på högskolan och hur situationen var på de skolor där brobyggarna arbetar. De menar att detta innebar att det var svårt att stötta brobyggarna. Några samordnare planerade gemensamma träffar med rektorer, lärare och brobyggare.

Under sommaren 2014 flyttades ansvaret för de studerandes resor och uppehåll från Skolverket till kommunerna. Samordnare och brobyggare var initialt kritiska men de nya rutinerna börjar successivt fungera. Motivet till den nya ordningen var delvis för att undvika en otymplig administration för Skolverket men framförallt för att brobyggare ska delta i fortbildning på liknande villkor som andra anställda i kommunen. Denna ansvarsfördelning vad gäller förmedling av ersättningar är att rekommendera för eventuella kommande satsningar.

Den lokala organisationen runt brobyggarna ser olika ut i pilotkommunerna. I Helsingborg menade man att det finns en modell som fungerar bra. Där arbetar samordnaren nära brobyggarna. De delar lokaler, har gemensam planering och har tillsammans tagit fram en aktivitetsplan. Det finns rutiner för praktiska frågor kring arbets-, studie-, och mötestider samt för bokningar av resor och hotell vid kurstillfällena på Södertörn högskola. Samordnaren i Helsingborg oroades av att de romska brobyggarna inte har tillsvidareanställningar utan enbart är visstidsanställda under utbildningstiden. Brobyggarna i Göteborg är tillsvidareanställda av olika skolförvaltningar i staden ger trygghet i arbetet. Samtidigt arbetar brobyggarna utan samordning i kommunen vilket försvårar samarbetet kring utbildningen och utveckling av brobyggjarrollen. I Göteborg genomförs en omorganisation av för att komma till rätta med detta under våren 2014. I Luleå är brobyggare uppdelade på tre olika förvaltningar och deras roll handlar framförallt om att informera personal i kommunen kring förutsättningar för den romska gruppen. Brobyggare i Linköping är visstidsanställda. Samordnaren menar att de romska brobyggarna fyller viktiga roller i kommunen och ser gärna att satsningen permanentas. Brobyggarna i Linköping träffas en gång i veckan för gemensamma studier och samtal om arbetet. Tre av brobyggarna arbetar i grundskolor en fjärde med vuxna romer i ett arbetsmarknadsprojekt.

Möte med kursledningen på Södertörn högskola, 2014-01-21

Angelina Dimiter-Taikon, fil mag i pedagogik, och Christina Rodell Olgaç, docent i pedagogik vid Södertörn högskola, är kursansvariga lärare. De är mycket positiva till de studerande och till den progression de visar under kursen. Kursledningen upplever att det finns en stödjande och tillåtande miljö bland de studerande. De

studerande som påbörjat sin utbildning efter det att kursen redan startat har utan svårigheter kommit in i studierna. Kursledningen är också positiv till de resurser som finns i utbildningen, till möjligheten att arbeta med en romsk och en icke-romsk lärare och till att anlita externa föreläsare. Lärarnas menar att deras olika bakgrunder gör att de kompletterar varandra och på så sätt bidrar till att utbildningen fungerar väl. För de studerande är Angelina Dimiter-Taikon med sina erfarenheter som lärare och av högre utbildning en förebild vilket bidrar till att många vill gå vidare med fortsatta studier. De gemensamma träffarna på högskolan är som ovan nämnt viktiga och kursledarna hade gärna förfogat över mer tid tillsammans med de studerande än en träff i månaden. Information om innehåll i vid kurstillfällena skickas ut till de kommunala samordnarna och till uppdragsgivare för att alla inblandade ska vara informerade om de krav som ställs för examination och för att erhålla högskolepoäng.

Kursledarna menar att den största utmaningen för de studerande är att skriva redovisningar enligt högskolans krav eftersom majoriteten av de studerande inte har någon tidigare erfarenhet av högskolestudier. Därför har högskolan utformat kursen så att den består av fler mindre delredovisningar istället för större inlämningsuppgifter eller tentamenskrivning. Några av de studerande har uttryckt önskemål om utökat kursinnehåll och de planerar att fortsätta att studera efter att de avslutat denna utbildning. De ansvariga lärarna menar att brobyggarna i sina redovisningar visar prov på nya kunskaper i kontakten med skola och föräldrar. En farhåga som de lyfter är osäkerheten kring de studerandes anställningsförhållanden. Kursledarna anser att det skulle vara ett enormt slöseri att inte mer permanent använda brobyggarna för den uppgift som de utbildas för.

Möte med kursdeltagare på Södertörn högskola, 2014-02-22

Alla studerande talar varmt och engagerat om utbildningen. De beskriver hur nya kunskaper från utbildningen kan användas i arbetet i hemkommunen. De studerande menar att de nya kunskaperna ger dem ökad trygghet i arbetet med lärare och föräldrar. En fråga som återkommande kom upp i samtalen handlar om svårigheter att avgränsa halvtidsstudier från arbete. Flera av brobyggarna menar att de inte har ett tydligt stöd i hemkommunen för att kunna studera på halvtid. Några efterlyser även en tydligare kommunikation och planering mellan de tjänstemän på Länsstyrelsen, Skolverket, högskolan och i hemkommunen som tillsammans ansvarar för satsningen. Det handlar framförallt om olika praktiska villkor kring arbete och studier där några av de studerande upplever att det är svårt att få klara besked.

En annan fråga som lyftes handlar om brobyggerrollen och att det finns ett behov av en arbetsbeskrivning av rollen. De studerande menar att det självklart måste finnas flexibilitet för att möta olika situationer men att en arbetsbeskrivning skulle hjälpa dem att hålla fokus och kunna göra avgränsningar i sitt arbete. En arbetsbeskrivning kan även bidra till att brobyggarna möts av rimliga förväntningar från hem och skola. De studerande har tillsammans formulerat en lista på uppgifter som

kommer att diskuteras med samordnarna i kommunerna, med representanter från Länsstyrelsen och med Skolverket i juni 2014. Målet är att ta fram ett underlag för arbetsbeskrivning för romska brobyggare inom utbildningsområdet.

Avslutningsvis citeras nedan brobyggarna angående arbetssituationen i hemkommunen.

- När det närmar sig prov och betyg ökar trycket föräldrar ringer och begär att vi brobyggare ska se till att eleverna lyckas.
- Skolan vill att jag ska vara personlig assistent men jag vill inte lämna de andra romska barnen.
- Brobyggjarrollen tar all energi, vi måste stötta elever föräldrar men även lärare. Hur ska vi kunna ta över allt som lärarna missat att göra?
- Den här uppgiften ger alldeles för stort ansvar och har allt för litet mandat. Det är utbildningen som håller mig igång.
- Jag har blivit pappa i skolan för tjugofem elever. De undrar hur länge jag kommer vara kvar. Man ger förhoppningar med den här satsningen.
- Ungarna kommer till skolan men jag känner att jag inte räcker till. Barnen lyssnar bara på mig.
- Jag provar de nya saker som vi pratar om i utbildningen och stämmer av med rektorn en gång i veckan.
- Det räcker inte med två år. Vi bygger relationer men det tar mycket längre tid att bygga metoder och modeller.
- Det tar alldeles för mycket tid och kraft att ordna det praktiska när jag ska till utbildningsträffarna. Det kommer hela tiden nya regler!
- Det kostar mer att åka på utbildningsträffarna än vad vi får i traktamenten och lönen räcker inte till att leva på.

På Skolverkets vägnar

Erik Nilsson
Avdelningschef

Mats Wennerholm
Undervisningsråd

I ärendets slutliga handläggning har enhetschefen Maria Weståker och seniora rådgivaren Charlotte Wieslander deltagit

Bilaga 1. Deltagarlista 2014-01-29

Förnamn	Efternamn	Kommun
Dumali	Ramadani	Linköping
Zecir	Ramizi	Linköping
Almir	Sacipi	Linköping
Regina	Lindberg	Luleå
Nadja	Åkerlund	Luleå
Ichtiander	Vävström	Göteborg
Mersion	Pejda	Linköping
Tanja	Hagert	Luleå
Fia	Dimiter-Taikon	Stockholm
Viveka	Sajin	Helsingborg
Claudia	Daniel	Helsingborg
Elvis	Stan	Helsingborg
Branco	Cerpovski	Helsingborg
Samir	Mehmed	Göteborg
Samir	Muratovic	Göteborg
Monica	Kimmel	Helsingborg

Bilaga 2. Sammanställning av pågående och genomförda kursavsnitt och genomförda samlingar inom utbildning för romska brobyggare fram till 2014-02-14.**Kursavsnitt**

Delkurs 1, Interkulturella perspektiv på romers och resandes historia och nutid, 7,5 hp.

Delkurs 2, Interkulturellt förhållningssätt i förskola, förskoleklass och grundskola samt det romska brobyggarpuppdraget, 7,5 hp.

Delkurs 3, Barns språksocialisation och lärande ur ett minoritetsperspektiv, 7,5 hp.

Gemensamma samlingar

1	14-15 december 2012	Södertörn högskola
2	16-18 januari 2013	Södertörn högskola
3	13-15 februari	Södertörn högskola
4	13-15 mars	Helsingborg
5	10-12 april	Södertörn högskola
6	15-17 maj	Linköping
7	12-14 juni	Södertörn högskola
8	14-16 augusti	Södertörn högskola
9	18-20 september	Luleå och Jokkmokk
10	16-18 oktober	Göteborg
11	13-15 november	Södertörn högskola
12	4-6 december	Södertörn högskola
13	22-24 januari 2014	Södertörn högskola
14	12-14 februari	Södertörn högskola